

Csicsói Hírmondó

Csicsó időszakosan megjelenő ingyenes lapja
8. évfolyam 1. szám Dátum : 2020. 6. 4.

Kis fahíd az Ipolyon

Még nyílnak a kertek tarka virági,
még zölddel a fű a rétek ölén,
de látod, amott az Ipoly mellett,
a kis palóc falu vályog házait?
Megroggyant falaik még fehérén állnak,
dacolva jelennel, s a múló idővel.
Kis ablakok poros homályán keresztül
vaksin kacsint a régmúlt, paraszti élet.
Templomnak tornyában kondulnak harangok,
ünneplős ruhában ballag a falu.
Felzúg az orgona, áhítatos ének:

Nagyasszonyunk, édes,
hozzád esd ma néped! – még magyarul!
Az Ipoly két partján gyalogút ballag
és tétován lépdel át a kis fahídon.
Megáll egy szuszra, s a múltból
hirtelen, vigyorogva néz rá Trianon.
Az ország-csonkolásnak emlékkereszt áll itt
és búsan nézi a kis fahídat,
mely merészen, a két partba kapaszkodva,
akar összekötni nemzetet, s országokat.

Lőrincz Sarolta Aranka

Kis fahíd Ipolyvarbó (Szlovákia) és Órhalom (Magyarország) között

Eszközeink és ételeink régi megnevezései

Nálunk már lassan hagyománnyá válik, hogy vasárnap az ebéd után, miután leszedjük az asztalt, mindenki jóllakottan hátradől és kezdődik a kártyázás. Általában zsolizunk, de szoktunk magyar kártyával is játszani. Most a karantén alatt gyakrabban le tudtunk ülni, ilyenkor szólt a rádió és beszélgettünk. Mindenféléről. Egy alkalommal a régi tárgyakról jött elő a szó, amikor a mama szájából elhangzott a kibli megnevezés. A fiúk jót derültek, hogy ilyen szó nincs is, biztos a mama a kriglire gondolt. Engem nem hagyott a kíváncsiság és felnyitottam a laptopomat, hogy megnézzem van-e ilyen kifejezés. Hát van. Igen a kibli szó létezett. Azt az edényt, amelyet ma már inkább vödörnek vagy vedernek nevezünk, valaha kübli vagy kibli néven emlegették. Tovább böngésztem a leírások között és olyan régi megnevezéseket olvastam fel nekik, melyeket ma már vagy nem használunk, vagy rá se gondolunk, hogy német szóval fejezzük ki magunkat, holott mindegyiknek van magyar megfelelője. A mosogatódézsát vājdlingnak nevezték, és a sparherden főztek. Néhol persze volt gázrezsó, azaz gáztűzhely is. A támlátlan ülőalkalmatosság hokedli vagy stokedli volt (ma sem igen hívják másként), és persze akadt sámli, vagyis zsámoly is. A spájzban, azaz éléskamrában stelázsín helyezték el a befőtteket, ma már ezeket polcra tesszük. A padlót partvissal seperték fel. A piacra cekkerrel jártak az akkori háziasszonyok, nem bevásárlótáskával. A húst vagy más ételt nem párolták, hanem dinsztelték, bizonyos ételeket bestauboltak, értsd: nem rántották be, csak beszórták liszttel. A húst prézliben forgatták meg, nem zsemlemorzsában, miután kiklopolták, vagyis kiverték. A húsverőt akkoriban húsklopfolónak nevezték, a szőnyegporoláshoz használt eszközt pedig prakkernek, nem kézi porolónak. A derelyemetsző sokáig volt rádli, az evőeszköz pedig eszcájg. Az ételek közül a főzeléket ma már nemigen nevezik csuszpájznak, de a köretet szokták még néha garnírunként emlegetni. A gombóc néha még ma is knédli, a dara gríz, a mártás szósz, a húslé saft. A metéltet még most is nevezik egyesek nudlinak, s a kockatésztát cvekkerlinek vagy cvekedlinek. A császármorzsa régen smarni volt, a rétest pedig még ma is mondják néha strúdlinak. Olyan ételnevezéstől mind a grenadírmars aligha fogunk megszabadulni, mert a javasolt gránátoskocka megnevezés nemigen tud gyökeret verni.

Ezeket a kifejezéseket az interneten találtam, nem mindet használtuk falunkban vagy kicsit másképp mondtuk.

2020 májusa Androvics Adrianna

Mi változott Trianon óta Csicsón

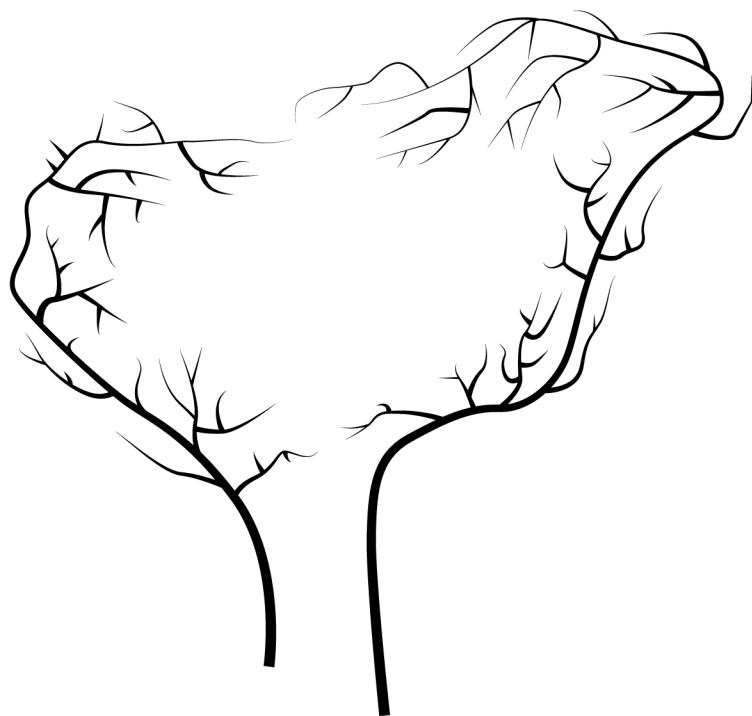
1920. június 4-én, 16,30-kor írták alá a franciaországi Versailles-hoz tartozó Nagy-Trianon - kastélyban az első világháború utáni békeszerződést.

Versaillesben, egy gyászos békekötéssel elszakították Magyarországot az anyaországtól, és ezzel megkezdődött a határon túlra rekedt magyarok számkivetettségének keserű sorsa. Ezt egy második követi majd 1947. február 10-én, a 2. világháború után.

1920. június 4. Egy nap, mely megváltoztatta milliók életét. Egy döntés nyomait viseljük, mely 100 éve sújtja nemzetünket. Az eltelt időszak alatti változások rányomták bélyegét nemcsak a nemzetre, hanem a tájra is. Minden megváltozott...

Elmúlt 100 esztendő, szinte egy szempillantás alatt telt el. Fiatalként emlékeimben megvan, mikor nagyszüleim mesélték, mi mindent éltek át azóta. Nehéz idők jártak.

Csicsó egész más arculatát mutatta akkoriban. Nádtetős vályogházak (lásd tájház), földes utcák, melyek kicsit dombosak voltak a vízvezetés miatt. A Duna még kanyargott javában. Rengeteg nádas és mocsárvilág. Csónakok, hogy közlekedni tudjanak. A lakosok talán inkább Győrbe jártak közelsége miatt. A cipőket állatbőrből készítette a suszter, melyhez a bőröket a tímártól (bőrkikészítőtől) kapta. A Tóntúl nem létezett. Mély, lápos terület vette körül a falut. A kastély akkor már a Kálnoky család birtokában volt. Főképp ők irányították a környék életét. Munkát, napszámot adtak a falubelieknek. Mindkét templom tornya állt. Gazdag volt a hitélet. Akkor lépett épp szolgálatba a református tiszteletes, Kúr Géza (1892–1981), ő tartotta az istentiszteleteket. A katolikus plébános pedig dr. Szőke Kázmér (1877-1927) volt. Nem volt könnyű dolguk. Mikor eljött 1920. június 4., életben kellett tartani az emberek reményét. Hasonlóan a mostani időszakhoz, mikor 2020 márciusában közölték, lezárják a határokat. Családok veszítették el hirtelen a kapcsolatot családtagjaikkal. Ahogy most is, a Duna akkor is elválasztott.

TRIANON¹⁹₂₀20

1920-ban is le kellett aratni a gabonát, akkor még kézzel. A kaszások és a marokszedők, a parasztok a társadalom megbecsült tagjai voltak. Reggel, mikor az emberek elindultak dolgukra, összejöttek a templomok előtt, hogy köszönjenek egymásnak. A templomok vasárnaponként tele voltak.

A tájház utcája településünk legmagasabb része volt akkor is. Gyalogosan, lóháton, szekérrel lehetett közlekedni, nem voltak 160 lóerős autók, motorok. Gazdag embernek számított, akinek egy lova és tehene volt. Szerényen éltek, megbecsülve azt, ami van. Mindenki a saját kertjéből élt. Káromkodásnak, átoknak számított, mikor az egyik a másiknak azt mondta „Gyöpösödjön ki a kerted.” Mai szóhasználattal élve: „Legyen füves a kerted.” Nézzünk körül, mit látunk. Talán érdemes elgondolkodni azon, mi lenne, ha egyik napról a másikra nem hordanák a kamionok az élelmiszert a bevásárlóközpontokba, mi történne? 2020-ban, úgy látszik, egyre többen veteményeztek a zöld fű helyén, megérezve azt, hogy ilyen világ is eljöhethet.

Sok csicsói halászott. Adott volt a környező vizek halgazdagsága. A Duna árterében egy-egy nagyobb áradás után, a visszamaradt vízzel feltelt gödrökben megmaradt a hal. Vesszőből font kosár segítségével, kézzel lehetett halat fogni.

1920 tavaszán a Dunán szabadon lehetett közlekedni. A búzát a dunai hajómalmokba hordták őrölni. A Dunába torkollott Csicsó és Kulcsod határában a Csiliz, Csicsón keresztül folyva pedig a Mire-Millér. Ezek a folyónyi patakok begyűjtötték az esővizet és levitték a Dunába. Áradáskor pedig rajtuk keresztül vízzel teltek meg a csallóközi mocsaras részek. Gazdag volt az élővilág.

A házakban gyertyákkal és petróleumlámpákkal világítottak. A településnek volt megbízott baktere-éjjeliőre. Abban az időben esténként hallani lehetett: „10-et ütött már az óra, térjetelek hát nyugovóra.” Az emberek a nappal keltek és a nappal feküdtek. Legtöbb helyen nagy családok voltak. Több családnál akár 7-9 testvér is volt.

Ezeket a megszokott mindennapokat egyszer csak egy hír visszhangozta be. Nem lehet átmenni a Dunán, az Magyarország, mi pedig már nem tartozunk oda. Akkoriban a határellenőrzés nem volt annyira hatékony. A Dunán csónakkal szöktek át a családok a mai Magyarország területére, hátrahagyva vagyonukat. Eleinte káosz uralkodhatott, mert a megszokott mindennapi életnek meg kellett változni.

Minden súlyos trauma után egy új világrend alakul. Milyen is lesz, csak rajtunk múlik.

ifj. Bödök Károly

Elhunyt Cseh József

Hosszú súlyos betegsége fájdalmas volt az utolsó években. Ő tűrte a sorsát, mely rendeltetett neki. Tűrte a fájdalmat, a szenvedést, mint egy igazi Bika. A falu legerősebb emberéből a sors egy erős akaratú embert hagyott, akit a betegsége korlátozott. Nehéz sorsát ő választotta. Nem sajnáltatta magát, mert tudta, mik történtek az életében. Mindenki felel a saját tetteiért, Ő is. Nem volt egyszerű ember. Gyakran az akarat vitte, mely az erejével párosulva néha sok volt. Az utolsó években, mikor még ereje engedte, sokat került a sárga biciklijével a környéken, küzdött az egészségért. Imádta a gyerekeket, a gyerekek is őt. Segített, ha csak tudott, az utóbbi időben inkább csak szóval, mert állapota nem engedett mást. Minden buszmegálló felé járónak köszönt. Aki megállt vele beszélgetni, annak sokszor viccesen odafelelt. A református templom felé térő földes kanyarba, amelyet a busz gyúrt ki, vizet hordott, hogy a madaraknak legyen mindig víz. Gondoskodott róluk. Tűrte az idő múlását, hogy bevégeztessen. A Hírmondóba is írt néhány történetet, viccet, sokunk nagy öröme. Több története már nem jelenik meg. Eddig bírta, elfáradt, elaludt. Élt 56 évet. Nyugodjon békében.

Hova rohan a világ, avagy a túlzott elektronika hatásai

Egy barátommal állok meg beszélgetni, már rég nem találkoztam vele. Csörög a telefonja. Nem veszi fel. Csak kinyomja, hogy ne csengjen. Rövid idő után jön egy messenger üzenet. Egy másik ismerősöm rám ír, hogy vagyok. Válaszolok. Azonnal visszaír pár szót, én küldök egy Like-ot. A következő pillanatban egy másik ismerősöm küld egy jópofa kisfilmet egy vicces pillanatról. Eltelt 5 perc. Még mindig a telefonomat bámulom, bejött egy Tik-tokk üzenet. Észre sem veszem, hogy eltelt 30 perc. Beülök az autómba, összehangolódik a telefonom az autóm elektronikus rendszerével. Megint egy üzenet. 15 perc múlva hazaérek. Felkapcsolom a villanyt. Elgondolkodom rajta, hogy a barátom házában már nincs is villanykapcsoló, mert minden térfigyelő rendszerre van kötve, ami Wifi-n keresztül működik. Eljött az este. A vacsorát elektromos gépek segítségével készítem el. Közben jönnek az üzenetek, melyeket már követni sem tudok. Este megnézem a kedvenc műsorom. Ránézek az órára, már 23.08 van. Még egy film belefér. Gyorsítva, tekertetve megnézem. Elmúlt éjfél.

Ez megy minden nap. Napok telnek. Fáradtnak, levertnek, kedvetlennek érzem magam. Mi történik velem? Fáj a fejem. Már gyógyszert használok, hogy este ellazuljak és aludni tudjak. Mikor felébredek, visznek a gondolatok. Még ezt is és azt is meg kell tennem. Valami hajt belülről.

Találkozom az utcán egy ismerősömmel. Megkérdezi, hogy vagyok. Valami nincs rendben. Álmatlanságban szenvedek. Mindig feszült vagyok, fáj a fejem. Gondolataim cikáznak.

Megkérdezi, nézed este a TV-t? Sokat használod a mobilod? Mondom neki, igen.

Ne csodálkozz, kapcsold ki éjszakára a WIFI-t a házban, kapcsold ki a telefonod, tedd legalább 15 méterre a fejedtől, változtasd meg a csengőhangod. A kávé, amit iszol reggelente, cseréld le fahéj- és gyömbérekapszulára, vagy egyél minél több fahéjat és gyömbért, ahogy szereted, és megszűnik a bajok nagyrésze. Igyál facsart citrom levét. Elgondolkodtam, egy két nap után elkezdtem tudatosan változtatni. Először este nem néztem meg még egy filmet 23,00 után. Két hét után már odafigyeltem, hogy a mobilom se legyen bekapcsolva esténként és kikapcsoltam a Wifi-t a lakásban. Ekkor már csökkent a fejfájásom. Tudtam már koncentrálni több mint 10 percig. Nem felejtettem el a dolgokat. Két hónap után elkezdtem néha fahéjas dolgokat enni. Egy idő elteltével már nem ízlett a kávé. Csökkentek a napi kávéadagok. 3 hónap után kezdtem érezni, hogy nyugodtabb vagyok. Több az energiám, ki tudom piheni magam.

Figyeljünk, hogy környezetünkben, amikor csak lehet, minél kevesebb elektronikus „kütyü” legyen bekapcsolva, mely sugárzást bocsájt ki. Legyünk TUDATOSAK! Belőlünk csak EGY van!

Ifj. Bödök Károly

Felhívás

Csicsói történetek 5. rész

Csicsó képes öröksége

Egy közösség életét örökíthetjük most meg az utókornak. Hogyan látjuk környezetünket melyben mindennapjainkat éljük. Csodálatos pillanatok villanhatnak fel bennünk. Sokan sokféleképpen látjuk, érzékeljük a körülöttünk lévőket, a tájat, a falunkat, az erdőket, a vizeket, az állatokat, mindent, ami családunk jövőjének bölcsője. Önök mit mutatnának meg ebből a csodás világból?

Ha részesei szeretnének lenni egy közös fotókönyvnek, akkor kérjük, küldjenek be fotókat, melyeket értékesnek tartanak, vagy készítsenek fotót az önök szemüvegén keresztül (portré, természet, panoráma, az élete egy pillanata stb.).

A továbbiakban egy szakmai zsűri véleményezése és az Önök szavazatai alapján fog kialakulni a képek sorrendje, vagyis, hogy mely fotók kerüljenek bele a 2020-as év fotókönyvébe.

A fotókat kérjük 2020. július 15-ig az info@csicso.eu oldalra elküldeni, vagy USB-n eljuttatni a Csicsó, Duna utca 46 címre.

Az eredmény kihirdetését 2020 szeptemberére tervezi a Csicsó p.t.
Bővebb információ: 0915 076474 vagy 0907 534008-as telefonszámokon.

Előre is köszönjük érdeklődésüket!

Csicsó, Hét vezér szoborpark

Köszönjük mindenkinek, aki az újságunk szerkesztésében részt vett.

Köszönjük.

A szerkesztők: Androvics Adrianna, ifj. Bődök Károly, Nagy Amália

Grafikai szerkesztő: ifj. Deák István

ISSN 1339-5300

Čičov o.z. – Csicsó P.T.

946 19 Čičov, Dunajská 46/16, Slovakia

Ha szeretne minket pénzzel is támogatni, megtehetik átutalással a következő bankszámlára:

A számlaszám neve Čičov o.z. , IBAN: SK786500000000020557033

Köszönünk minden támogatást.

Elérhetőség: info@csicso.eu, www.csicso.eu

